

GIẢI PHÁP TĂNG CƯỜNG GIÁO DỤC LÝ TƯỞNG CÁCH MẠNG CHO SINH VIÊN

TRONG BỐI CẢNH CÁCH MẠNG CÔNG NGHIỆP 4.0

THS. PHẠM VĂN KIÊN

Khoa Lý luận Mác-Lênin, Tư tưởng Hồ Chí Minh, Học viện Hải quân

Giáo dục lý tưởng cách mạng (LTCM) có vai trò to lớn trong việc xây dựng ý thức, tình cảm, niềm tin, ý chí cách mạng cho thế hệ trẻ trong quá trình đất nước đi lên xây dựng chủ nghĩa xã hội (CNXH). Đối với sinh viên ở các Trường Đại học, Cao đẳng và Trung học chuyên nghiệp, làm tốt công tác giáo dục LTCM trong bối cảnh cách mạng công nghiệp 4.0 hiện nay góp phần định hướng nhận thức chính trị và hành động cách mạng, khơi dậy và phát huy mọi sức mạnh, tiềm năng của con người cũng như yếu tố công nghệ để mỗi sinh viên vươn lên thực hiện những mục tiêu, hoài bão cao cả của tuổi trẻ, trở thành những con người xã hội chủ nghĩa “vừa hồng, vừa chuyên” góp phần xây dựng đất nước ngày càng giàu mạnh, văn minh.

Lý tưởng cách mạng là những quan niệm, ước mơ, hoài bão, khát vọng, nhu cầu, mục đích có cơ sở khoa học của giai cấp cách mạng về một chế độ xã hội mới tiến bộ. Lý tưởng cách mạng của sinh viên ở các Trường Đại học, Cao đẳng và Trung học chuyên nghiệp ở nước ta hiện nay là hệ thống những quan niệm, mơ ước, hoài bão, khát vọng, nhu cầu, mục đích của giai cấp vô sản về chế độ xã hội chủ nghĩa, gắn với yêu cầu, nhiệm vụ giáo dục, đào tạo, nghiên cứu khoa học, được đúc kết từ tinh hoa văn hóa, đạo đức của dân tộc, từ lý tưởng cộng sản chủ nghĩa.

Giáo dục LTCM cho sinh viên là quá trình tác động có mục đích của các chủ thể vào nhận thức, tình cảm, ý chí của sinh viên nhằm xây dựng cho họ thế giới quan khoa học, niềm tin cộng sản, phát huy tốt phẩm chất cao

đẹp của người cách mạng để sinh viên xác định rõ mục tiêu phấn đấu, vươn lên hoàn thành tốt các kế hoạch học tập, nghiên cứu khoa học và tu dưỡng, rèn luyện trở thành người chủ tương lai của đất nước.

Những năm qua, hầu hết các Trường Đại học, Cao đẳng và Trung học chuyên nghiệp trong cả nước đã làm tốt công tác giáo dục LTCM cho sinh viên, góp phần xây dựng động cơ, thái độ, trách nhiệm, tình cảm, niềm tin, ý chí, làm cơ sở nền tảng vững chắc cho mỗi sinh viên thực hiện tốt các mục tiêu, yêu cầu đào tạo, tốt nghiệp ra trường trở thành nguồn nhân lực có chất lượng tốt cả về năng lực chuyên môn cũng như phẩm chất chính trị, đạo đức, góp phần đáng kể vào công cuộc đổi mới đất nước.

Tuy nhiên, trong bối cảnh hiện nay, đất nước ta đang trong thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hoá, hiện đại hoá, cuộc cách mạng công nghiệp 4.0 đang diễn ra mạnh mẽ, tác động to lớn đến mọi thành phần, đối tượng trong xã

hội, nhất là thế hệ trẻ. Cùng với đó, chủ nghĩa đế quốc và các thế lực thù địch, phản động đang ráo riết đẩy mạnh chiến lược “diễn biến hoà bình” đối với cách mạng nước ta, trong đó sinh viên - những trí thức trẻ trở thành một trong những mục tiêu chống phá của chúng. Bằng nhiều thủ đoạn thâm độc, chúng tìm cách lôi kéo, dụ dỗ, mua chuộc hồng làm cho sinh viên xa rời mục tiêu LTCM của Đảng. Chúng triệt để lợi dụng ưu thế của khoa học công nghệ hiện đại, như internet, mạng xã hội, đánh vào tâm lý tò mò, hướng ngoại, thích khám phá cái mới lạ của tuổi trẻ, dẫn dụ sinh viên đi theo những trào lưu tư tưởng văn hóa xấu độc, lệch lạc, xa rời LTCM cao đẹp. Trước những tác động phức tạp của tình hình quốc tế và trong nước, một bộ phận sinh viên nhận thức chưa sâu sắc, chưa đầy đủ về LTCM, một số sinh viên có biểu hiện phai nhạt LTCM,... Vì vậy, vấn đề hết sức cơ bản và cấp bách hiện nay là phải tăng cường giáo dục LTCM cho sinh viên, nâng cao giác ngộ lý tưởng cộng sản chủ nghĩa cho họ, góp phần nâng cao bản chất giai cấp công nhân, xây dựng, bồi dưỡng họ trở thành những con người xã hội chủ nghĩa “vừa hồng, vừa chuyên”. Để tăng cường giáo dục LTCM cho sinh viên trong bối cảnh cách mạng công nghiệp 4.0 hiện nay cần làm tốt một số vấn đề sau đây:

Một là, nâng cao nhận thức và phát huy sức mạnh tổng hợp của các tổ chức, các lực lượng tham gia giáo dục sinh viên

Với tư cách là chủ thể giáo dục, các tổ chức đảng, tổ chức quần chúng, đội ngũ cán bộ, giảng viên, đảng viên trước hết phải nhận thức đúng đắn ý nghĩa, tầm quan trọng của công tác giáo dục LTCM cho sinh viên. Trên cơ sở đó, từng tổ chức, cá nhân mới phát huy tốt vai trò, trách nhiệm của mình trong công tác giáo dục LTCM cho sinh viên.

Trong *Di chúc của Chủ tịch Hồ Chí Minh*, Người đã căn dặn: “Bồi dưỡng thế hệ cách mạng cho đời sau là một việc quan trọng và rất cần thiết” [2, 510]. Để nâng cao nhận thức về công tác giáo dục LTCM cho sinh viên hiện nay, đòi hỏi các chủ thể giáo dục phải: quán triệt và nắm vững lý luận chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, chủ trương, đường lối của Đảng Cộng sản Việt Nam; đánh giá đúng vai trò của sinh viên và nắm vững thực chất tình hình, kết quả giáo dục LTCM cho sinh viên; thấy được sự cần thiết phải tăng cường giáo dục

LTCM cho sinh viên trong bối cảnh cuộc cách mạng công nghiệp 4.0 đang diễn ra mạnh mẽ như hiện nay; phải có niềm tin và trách nhiệm cao trong quá trình giáo dục LTCM cho sinh viên. Trên cơ sở nhận thức đó, cần phát huy sức mạnh tổng hợp của các tổ chức, các lực lượng tham gia giáo dục LTCM cho sinh viên.

Đối với tổ chức Đảng: cần tăng cường các nội dung, biện pháp lãnh đạo về công tác chính trị, tư tưởng, trong đó tập trung giáo dục, bồi dưỡng lý luận chủ nghĩa Mác-Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh cho sinh viên. Trong nghị quyết lãnh đạo hàng tháng, cần đánh giá cụ thể tình hình chính trị tư tưởng của sinh viên, từ đó có biện pháp phát huy những ưu điểm, khắc phục kịp thời những hạn chế, yếu kém. Xây dựng đảng bộ, chi bộ trong sạch vững mạnh, thực sự là hạt nhân lãnh đạo; xây dựng đội ngũ cán bộ, đảng viên có bản lĩnh chính trị vững vàng, không để xảy ra các trường hợp bị tha hoá biến chất về tư tưởng, chính trị, đạo đức và lối sống, từ đó làm gương cho sinh viên học tập, noi theo.

Đối với các tổ chức quần chúng: Các tổ chức Đoàn thanh niên, Hội sinh viên phải thường xuyên được củng cố, kiện toàn về mọi mặt, đổi mới nội dung, phương pháp hoạt động, phát huy dân chủ, bảo đảm thực sự là nơi tập hợp, giáo dục, rèn luyện đối với đoàn viên thanh niên - sinh viên. Các hình thức hoạt động phải phong phú, đa dạng, phù hợp với đặc điểm tâm lý, trình độ nhận thức của sinh viên; tập trung vào phục vụ trực tiếp các nội dung học tập, nghiên cứu khoa học gắn với các hoạt động chính trị - xã hội. Phải tận dụng tối đa ưu thế của cuộc cách mạng công nghiệp 4.0 để nắm bắt cơ hội phát triển, nhất là ứng dụng công nghệ thông tin, các phương tiện kỹ thuật hiện đại, truyền thông đại chúng để thu hút, tập hợp, giáo dục đoàn viên thanh niên - sinh viên, tổ chức cho họ tham gia các cuộc vận động chính trị lớn của đất nước, của ngành, các phong trào thi đua yêu nước, từ đó hiện thực hóa LTCM bằng các việc làm thiết thực hàng ngày.

Đối với các cơ quan chức năng: Phòng Đào tạo, Phòng Công tác chính trị và Quản lý sinh viên,... cần phát huy tốt vai trò làm tham mưu cho cấp ủy đảng, Ban Giám hiệu nhà trường làm tốt công tác giáo dục - đào tạo nói chung và giáo dục LTCM cho đoàn viên thanh niên - sinh viên nói riêng. Chỉ đạo hướng dẫn và

tổ chức triển khai thực hiện tốt công tác giáo dục chính trị, nhất là giáo dục LTCM đối với sinh viên. Cùng với việc khuyến khích sinh viên sử dụng công nghệ thông tin để học tập mở rộng tri thức nâng cao trình độ, giao lưu văn hóa, trao đổi thông tin, ... thì các cơ quan chức năng cũng có biện pháp quản lý phù hợp để khuyến cáo, ngăn ngừa sự ảnh hưởng tiêu cực của nó đối với sinh viên. Đẩy mạnh các hoạt động tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật, nhất là Luật An ninh mạng cho sinh viên, không để xảy ra các hiện tượng sử dụng internet, mạng xã hội cũng như các phương tiện truyền thông để tuyên truyền, phát tán các thông tin xấu độc, làm lộ bí mật Nhà nước, hoặc phát tán, tuyên truyền văn hóa phẩm đồi trụy, gây ảnh hưởng xấu trong dư luận xã hội.

Đối với các khoa giảng viên: Là những lực lượng giữ vai trò chủ yếu, quan trọng trong việc định hướng, truyền thụ các tri thức khoa học nói chung và bồi dưỡng giáo dục LTCM nói riêng. Như Đảng ta đã khẳng định: “Nhà giáo là nhân tố quyết định chất lượng giáo dục, đào tạo” [1, 28]. Do vậy, lực lượng giảng viên phải không ngừng nâng cao trình độ tri thức toàn diện, có phẩm chất chính trị, đạo đức và tay nghề đáp ứng với yêu cầu, đòi hỏi của tình hình mới, biết ứng dụng khoa học công nghệ hiện đại vào quá trình giảng dạy. Quá trình giảng dạy kiến thức kỹ năng chuyên môn phải gắn với giáo dục LTCM, nhất là chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, quan điểm, đường lối chủ trương của Đảng, chính sách và luật pháp của Nhà nước. Không ngừng nâng cao về trình độ năng lực, phẩm chất chính trị, đạo đức, phương pháp sư phạm, năng lực nghiên cứu khoa học, luôn luôn là những tấm gương tiêu biểu cho sinh viên học tập và noi theo.

Hai là, phát huy tính tích cực, tự giác, năng động, sáng tạo của sinh viên

Đây là giải pháp có ý nghĩa quyết định đến hiệu quả công tác giáo dục LTCM cho sinh viên. Công tác giáo dục, bồi dưỡng LTCM chỉ thực sự đạt được hiệu quả khi mỗi sinh viên tự ý thức và thực hiện tốt sự chuyên hoá từ “quá trình giáo dục” thành “quá trình tự giáo dục”. Bởi lẽ, sinh viên vừa là đối tượng vừa là chủ thể của quá trình giáo dục. Vì vậy, các tổ chức, các lực lượng tham gia giáo dục cần động viên, khuyến khích và tạo mọi điều kiện để họ phát huy tính năng động,

sáng tạo trong quá trình tiến hành các hình thức, biện pháp giáo dục LTCM cho sinh viên.

Mỗi sinh viên cần chủ động xây dựng cho mình động cơ phấn đấu đúng đắn, thực hiện nhiều biện pháp để phát huy tính linh hoạt, sáng tạo của mình trong tự học tập, tự rèn luyện, bồi dưỡng LTCM. Đặc biệt, thông qua hoạt động thực tiễn tại trường cũng như ngoài xã hội, các hoạt động phong trào Đoàn, Hội để mỗi sinh viên tự học tập, bồi dưỡng... V.I.Lênin đã chỉ rõ: “Giáo dục thanh niên cộng sản không phải là nói cho họ nghe những bài diễn văn êm dịu hay là những phép tắc đạo đức. Không phải cái đó là giáo dục... cơ sở của đạo đức cộng sản là cuộc đấu tranh để củng cố và hoàn thành công cuộc xây dựng chủ nghĩa cộng sản. Đó là lời giải đáp về vấn đề phải học tập chủ nghĩa cộng sản như thế nào” [4, tr.371]. Chủ tịch Hồ Chí Minh cũng luôn nhấn mạnh: “Lý luận phải liên hệ với thực tế... Học phải đi đôi với hành” [3, 496]. Những tư tưởng trên cho thấy, quá trình giáo dục LTCM cho sinh viên không thể tách rời mà phải luôn gắn với hoạt động học tập, rèn luyện hàng ngày của họ. Phát huy tinh thần tự học, tự rèn của mỗi sinh viên trong bối cảnh cuộc cách mạng công nghệ 4.0 đang diễn ra mạnh mẽ cần phải khuyến khích sinh viên nắm bắt tốt các cơ hội ngay trong quá trình hội nhập quốc tế hiện nay. Xây dựng ý thức tự giác và tinh thần làm việc nghiêm túc để học tập nâng cao trình độ, tiếp thu khoa học kỹ thuật tiên tiến trên thế giới, biết ứng dụng vào lĩnh vực chuyên môn của mình. Mỗi sinh viên phải biết tận dụng ưu thế của internet, mạng xã hội để học tập văn hóa, ngoại ngữ, tin học, nâng cao trình độ chuyên môn, đồng thời kiên quyết đấu tranh với các tư tưởng lệch lạc, việc làm sai trái, vi phạm pháp luật trên không gian mạng.

Do vậy, để phát huy tính tích cực, tự giác, năng động, sáng tạo của mình, mỗi sinh viên cần phải: xác định thái độ, động cơ học tập, rèn luyện đúng đắn; xây dựng kế hoạch phấn đấu học tập, rèn luyện phù hợp theo từng giai đoạn, từng năm học; sử dụng linh hoạt các hình thức, phương pháp tự học tập, rèn luyện; tận dụng tối đa phương tiện kỹ thuật hiện đại, nhất là mạng internet; thường xuyên tự đánh giá, rút kinh nghiệm về quá trình và kết quả tự học tập, tự bồi dưỡng.

Ba là, đổi mới nội dung, hình thức và phương pháp giáo dục lý tưởng cách mạng cho sinh viên

Đổi mới nội dung giáo dục là khâu quan trọng hàng đầu của việc tăng cường giáo dục LTCM cho sinh viên hiện nay. Trên cơ sở những chủ trương, chính sách mới của Đảng và Nhà nước cũng như tinh thần chỉ đạo của Trung ương Đoàn, Trung ương Hội Liên hiệp thanh niên Việt Nam để đưa vào những nội dung mới tuyên truyền, giáo dục cho sinh viên sát với tình hình trong nước và quốc tế. Trong đó, thường xuyên bồi dưỡng, giáo dục LTCM của Đảng đối với sinh viên, nâng cao nhận thức về chủ nghĩa Mác-Lênin; tiếp tục thực hiện có hiệu quả Chỉ thị 05/CT-TW của Bộ Chính trị về “*Đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức phong cách Hồ Chí Minh*”, gắn với thực hiện cuộc vận động “*Mỗi ngày một tin tốt - Mỗi tuần một câu chuyện đẹp*”,...trong sinh viên.

Đẩy mạnh các hoạt động xung kích của Đoàn thanh niên, tập trung vào các phong trào thi đua: “*Tuổi trẻ sáng tạo*”, “*Tuổi trẻ xung kích bảo vệ Tổ quốc*”, “*Phong trào đền ơn đáp nghĩa*”,... Thông qua thực hiện các phong trào đó để giáo dục, bồi dưỡng, rèn luyện sinh viên, giúp họ hình thành phẩm chất, nhân cách con người mới xã hội chủ nghĩa. Đối với các Chi đoàn, cần phải hướng hoạt động xung kích vào việc học tập, nghiên cứu khoa học, hoạt động xã hội,...kết hợp với rèn luyện “*kỹ năng sống*” cho sinh viên.

Tăng cường các hoạt động thực tiễn ngoại khoá, hỗ trợ nhằm tạo điều kiện thuận lợi giáo dục LTCM cho sinh viên. Cùng với các hoạt động chính khoá của các đối tượng, các tổ chức Đoàn cơ sở cần thường xuyên tổ chức học tập ngoại khoá sâu rộng trong thanh niên như: thi tìm hiểu về lịch sử dân tộc, về Đảng, về cách mạng, với các chủ đề như: “*Đoàn là đội dự bị tin cậy của Đảng*”, “*Đảng quang vinh, Bác Hồ vĩ đại*”; tổ chức Hội trại truyền thống, tổ chức cho sinh viên tham gia hiến máu tình nguyện - “*Ngày chủ nhật đỏ*”, “*Thanh niên tình nguyện*”, “*Mùa hè xanh*”, ... Thông qua đó, khẳng định vai trò to lớn của Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh là trường học lớn giáo dục cộng sản, góp phần nâng cao nhận thức chính trị, củng cố niềm tin cách mạng cũng như kỹ năng làm việc tập thể cho sinh viên.

Đổi mới nội dung, phương pháp giáo dục phải gắn với đa dạng hoá các hình thức giáo dục LTCM cho sinh viên. Đẩy mạnh ứng dụng công nghệ thông tin, sử dụng đa dạng các phương tiện kỹ thuật hiện đại vào quá trình giáo dục; mạnh dạn đưa các hình thức sân khấu hoá vào

các hoạt động hội thi, hội thao, tuyên truyền, giáo dục làm cho các hoạt động đó thêm sinh động, cuốn hút sự tham gia của sinh viên, góp phần nâng cao hiệu quả công tác giáo dục LTCM cho sinh viên.

Bốn là, xây dựng môi trường văn hóa lành mạnh để giáo dục lý tưởng cách mạng cho sinh viên

Đây là giải pháp quan trọng trong công tác giáo dục LTCM cho sinh viên hiện nay. Trong sự tác động bao trùm và tổng thể của môi trường xã hội, môi trường văn hóa có ảnh hưởng trực tiếp đến sự hình thành và phát triển LTCM, như C.Mác đã chỉ ra: không phải ý thức của con người quyết định tồn tại của họ; trái lại, tồn tại xã hội quyết định ý thức của họ. Môi trường văn hóa là nơi trực tiếp giáo dục, bồi dưỡng LTCM cho sinh viên hiện nay.

Xây dựng môi trường văn hóa trong sạch, lành mạnh cần thực hiện tốt một số vấn đề sau: xây dựng tốt các mối quan hệ, tạo ra điều kiện thuận lợi cho việc giáo dục, bồi dưỡng lý tưởng cách mạng cho đoàn viên thanh niên - sinh viên; kết hợp chặt chẽ giữa “*xây*” và “*chống*” trong xây dựng môi trường văn hóa để định hướng, điều chỉnh hành vi của sinh viên; nâng cao đời sống vật chất, tinh thần cho sinh viên.

Tóm lại, tăng cường giáo dục LTCM cho sinh viên trong bối cảnh cách mạng công nghiệp 4.0 là yêu cầu cấp thiết hiện nay nhằm xác định rõ mục tiêu phấn đấu, lẽ sống cao đẹp, củng cố niềm tin và ý chí cách mạng, khắc phục những biểu hiện dao động tư tưởng, phai nhạt LTCM của sinh viên. Để tăng cường giáo dục LTCM cho sinh viên đạt hiệu quả cao cần phải tiến hành một cách đồng bộ, thường xuyên, liên tục các biện pháp nêu trên, tránh tuyệt đối hóa hoặc xem nhẹ biện pháp nào.

Từ khóa: Lý tưởng cách mạng, sinh viên, cách mạng công nghiệp 4.0

TÀI LIỆU THAM KHẢO:

1. Đảng Cộng sản Việt Nam, *Văn kiện Hội nghị lần thứ 2 Ban Chấp hành Trung ương khoá VIII*, Nhà xuất bản Chính trị quốc gia, Hà Nội 1997, tr.28-29.
2. Hồ Chí Minh, *Toàn tập, tập 12*, Nhà xuất bản Chính trị quốc gia, Hà Nội, 1996, tr. 510.
3. Hồ Chí Minh, *Toàn tập, tập 8*, Nhà xuất bản Chính trị quốc gia, Hà Nội, 1996, tr. 496.
4. V.I.Lênin, *Toàn tập, tập 41*, Nhà xuất bản Tiến bộ Matxcova, 1981, tr.371-372.